

ПРОФІЛАКТИЧНІ ЗАХОДИ ПРИ ПАСТЕРЕЛЬОЗІ ПТИЦІ

Ю. М. Опанасенко, аспірант
opanasenkovet@gmail.com

Сумський національний аграрний університет, м. Суми

Пастерельоз, який ще називають холерою птиці, або пташина геморагічна септицемія — це заразне бактеріальне захворювання, яке вражає всі види сільськогосподарських, свійських і диких тварин, птахів та людину. Реєструється майже в усіх країнах світу. Збудники хвороби — бактерії з роду *Pasteurella*. Джерел цього захворювання безліч: дикі птахи, гризуни, кровосисні комахи, кліщі, корми, підстилки, вода, послід, а також трупи хворих птахів і навіть приміщення, де перебували заражені особини. Слід вчасно якісно та ретельно діагностувати захворювання, оскільки на нього також може захворіти й людина.

Пік захворюваності на холеру птиці припадає на кінець літа, осінь і зиму, в сиру або холодну погоду. Інфікування гризунами, комахами чи кліщами може статися в будь-якій природній зоні. Сам процес відбувається через проникнення хвороботворних бактерій у слизові оболонки порожнини рота, глотки, кишечника, легень, шкіри з порушенням цілісності верхнього шару. *Pasteurella multocida* виживають щонайменше до 3 місяців у вологих ґрунтах і в трупах курей. Бактерії поширюються перш за все через слизові виділення з рота, носа і очей інфікованих птахів (зокрема і диких видів). Зараження відбувається повітряно-крапельним способом або з кормами та водою. Пастерельозом заражаються курчата 1–4-місячного віку і старші, а також яйця в зоні ризику. Старі птахи зазвичай мають більшу резистентність, ніж молоді. Перехворіла птиця залишається довічним бацилоносієм і за зниження резистентності організму птиця стає джерелом інфекції.

Пастерельоз перебігає у блискавичній, гострій, підгострій та хронічній формах. Гостра форма пастерельозу — одна з найбільш вірулентних інфекційних хвороб птиці. Проявляється досить спонтанно — курка сідає в гніздо, щоб відкласти яйце, і раптом падає мертвою. Причиною є отруєння внаслідок швидкої дії токсинів бактерій. За деяких гострих випадків у курей з'являється млявість, закуйовджене пір'я, втрата апетиту, діарея, швидке дихання та слизові виділення з рота. Птиця вмирає від виснаження та зневоднення або у неї розвивається хронічна холера. Особливість хвороби у тому, що діагностувати її за короткий термін важко. Симптоми характерні відразу для кількох захворювань: парагрип, стрептококоз, диплококоз, колібактеріоз і стафілококоз. Перебіг хвороби дуже часто проходить довгостроково та у важких формах.

Профілактика пастерельозу може бути здійснена ліквідацією резервуарів *P. multocida* або запобіганням контакту резервуарів з промисловою чи домашньою птицею. Проведення дезінфекції — важливий та необхідний захід профілактики пастерельозу, яка полягає у посиленому годуванні, своєчасній ізоляції та забої хворих особин. Велике значення має підготовка приміщень, обладнання і підстилки, їх дезінфекція перед посадкою птиці. Яйця перед інкубацією дезінфікують. Для профілактики застосовують вакцинацію, яка допомагає запобігти появі цього захворювання птиці, але вакцинацію слід використовувати лише там, де пташина холера дійсно становить загрозу.

У пташнику було виявлено троє курей, що забилися у кінець клітки. Кури були відокремлені. За клінічного огляду визначили: пригнічення, ознаки лихоманки, анорексія, слизові виділення з рота, діарею та посилення дихальних рухів, у двох курей дихання було утруднене з відкритим дзьобом, спостерігалась синюшність гребеня, температура тіла була підвищена. Клінічна картина нагадувала пастерельоз птиці. Заражених курей ізолювали від загального стада, розмістили у теплому сухому приміщенні з гарною вентиляцією. Одна курка загинула.

Первинний діагноз зробили на основі клінічних ознак, заключний діагноз на пастерельоз — на основі клінічних ознак, висновків розтину та ізоляції *P. multocida*. Провели дослідження кормів. Призначили негайне лікування: хворій птиці з метою поліпшення її харчування ввели карсилін (1–2 мл на 1 л води) та полівіт (3 г на 10 птиць з водою), з метою покращення загального стану птиці ввели бровацилін (40000 ОД на 1 кг маси тіла) та бровасептол (0,1 мл/кг маси тіла). Зазвичай ці препарати згодують протягом одного тижня. Впродовж тижня загальний стан курей стабілізувався. Для поточної дезінфекції місць утримання хворої птиці використовували дезінфектант «Бровадез Плюс» із розрахунку 1,5 % (150 мл на 10 л води).

У подальшому рекомендуємо звертати особливу увагу на якісне та правильне харчування, своєчасне проведення вакцинації. Необхідно знати всі запобіжні заходи та методи лікування цього інфекційного захворювання, при появі перших симптомів звернути особливу увагу на якісне та правильне харчування, своєчасне проведення вакцинації, підготовку приміщень, обладнання та підстилки, їх дезінфекцію перед посадкою птиці.